

Carol Feldman a creat un Reabinin plin de avânt, emoționant prin profunzimea cu care-și trăiește sentimentele. (A greșit însă când a atribuit uneori o prea mare însemnătate complexelor pe care le încearcă personajul din cauza infirmității sale temporare.) Carol Marcovici a dat, la rîndu-i, cu destulă convingere viața lui Anton. L-a înțeles însă mai mult ca pe un temperamental. Este adevărat, Anton e o fire oarecum năvalnică, cu unele scăpărări anarhice. El știe însă să se oprească la timp, să se stăpînească atunci când se cere. De aici, cerința unei redări mai complexe a personajului, cerință la care interpretul n-a răspuns decît parțial.

O mențione pentru Isac Havis, Dina König și Mano Rippel — actori din generația vîrstnică a teatrului — care au schițat cele trei roluri de „bătrîni“ din piesă (doctorul Loghinov, Madame Epave și, respectiv, Ivan Egorovici Soroh) cu o sensibilă putere de convingere, în compoziții unitare și nuanțate.

În rest, Bebe Marcovici (Ocikar), Lora Hönig (Dașa), Solomon Cheptenaru (Fedia) au arătat mai puțină grijă în descoperirea și valorificarea principalelor laturi de caracter și resurse afective ale personajelor. Cam pe aceeași linie interpretativă s-a situat și Rudi Rosenfeld (în Efimcik), care, spre deosebire de primii, a reușit totuși să realizeze cîteva momente dramatice mai convingătoare.

Betti Gherșin-Feldman a schițat de asemenea destul de sumar evoluția Natașei Loghinova. În sufletul acestei eroine — unul din personajele centrale ale piesei — se operează, de-a lungul celor trei acte,

mai transformări. De la o simplă școlăriță care îmbrățișează, mai mult pe baza unui impuls sentimental, cauza revoluției, pînă la o luptătoare conștientă, neînfrîcată, care își sacrifică viața în numele ideilor pentru al căror triumf luptă, Natașa parcurge o cale destul de lungă, presărată cu destule asperități și praguri succesive, care s-ar fi cerut marcate în interpretarea sa. Interpreta afișează însă, aproape de la început și pînă la sfîrșit, același zîmbet, aceeași expresie de candidă juvenilită, puțin convențională.

Atari interpretări au transformat suflul revoluției, care ar fi trebuit să fie permanent prezent în scenă, într-o adiere firavă, totul petrecîndu-se la o temperatură scăzută, puțin prielnică pentru generarea emoției. Nici fundalul pe care se desfășoară evenimentele piesei nu este pe deplin sugerat. Nu se simte că afară, dincolo de cadrul îngust în care se desfășoară acțiunea, o lume veche se prăbușește sub loviturile revoluției. Scenograful (Adina Reich) a ținut seamă din punct de vedere tehnic de necesitatea ca decorul să fie schimbat cu ușurință (piesa prevede în repetate rînduri schimbarea cadrului acțiunii), dar nu a reușit să creeze totodată un cadru plastic adecvat conținutului revoluționar al piesei.

Soluții bune, dar fără un acompaniament și un cadru coresponsuzător, Carol Feldman și Carol Marcovici n-au izbutit să aducă, singuri, pe scenă, în toată grandoarea ei, tineretea plină de elanuri a „părinților“. Regizorul mai poate îndrepta, în acest sens, ceva.

I. Rusu

DINCOLO DE CULISELE TEATRULUI...

Teatrul „C. Nottara“: Fotoliul 16 de D. Ugriumov

Premiera: 24 octombrie 1959. Regia: Marcel Anghelescu. Decor și costume: Adriana Leonescu. Distribuția: Ana Barcan (Bereșkova Capitolina Maximovna); Stamate Popescu (Pașa Samoșvetov); Mircea Balaban (Hlopușkin Aristarh Vitalievici); Victoria Gheorghiu (Nastirskaja Anghelina Pavlovna); Ion Lucian (Hodunov Boris Semionovici); Dem. Savu (Zigfrid); Stroe Atanasiu (Ignat Puzfriov); Iarodara Nigrim (Igna Hristoforovna); Ion Gheorghiu (Zontikov Samson Savici); Ion Anghel (Kupurțev); Tatiana Iekel (Iulia Trepetova); Elena Pop (Galea Ledentova); G. Crișmaru (Slava Kolciughin); Val. Lefescu (Valea Ribikov); Ion Enache (Kornel Egorici); Mihai Badiu (Fotoliul nr. 16); Jana Gorea (Dusea); Romulus Bărbulescu (Zikin).

E drept, personajele comediei lui D. Ugriumov fac parte din lumea teatrului, dar săgețile satirei țintesc nu numai în directorul adjunct Hodunov, ci și în toți birocratii și rutinierii, în cei lipsiți de răspundere; în acest fel, aria piesei se extinde mult mai departe de culisele

unui teatru (unde se desfășoară acțiunea) și are ecouri multiple.

Satira lui Ugriumov e acidă și necruțătoare — acest teatru în teatru, pe care-l prezintă el, are valoare de simbol și tipizează cu forță artistică. Făcînd un sondaj în lumea teatrală, dînd jos „fardul“

de pe unele aspecte ale culiselor, Ugriumov are darul de a ridica la rangul de simbol eroii săi, extinzând „fabula” piesei, dincolo de lumea teatrală, în viața de toate zilele.

Conflictul piesei este generat de lupta dintre nou și vechi în mentalitatea oamenilor, a acelora care, uneori chiar cinstiți fiind, preferă colacul de salvare al lipsei de inițiativă, corăbiei ce înfruntă curajoasă valurile înalte. Hodunov se capitonează în biroul său, departe de orice vînt înnoitor, preferînd soluțiile fără riscuri, colaborarea cu un autor care, chipurile, are „firmă”.

Atitudinea unui asemenea specimen este inevitabil înlăturată de forța colectivului, în cazul nostru, grupul tinerilor actori din teatru, care au în mijlocul lor pe inimoasa... bătrînă Berejkova și care reușesc să atragă alături de ei și scepticii, blazații sau pe cei care se îndoiesc și care, cu toții, sînt pînă la urmă cuceriiți de ideea reprezentării unei piese noi, îndrăznețe, valoroase, Ugriumov minu-

iește cu multă abilitate tehnica scrisului scenic, știe să înnoade într-o țesătură complexă, întîmplări și eroi.

Textul piesei degajă un umor fluid ce soliciță zîmbetul, are replici incisive ce marchează prompt momentul satiric.

Bogată în tilcuri, însoțită de un optimism tonic, lucrarea lui Ugriumov afirmă și demonstrează biruința noului, ceea ce o face binevenită în repertoriul Teatrului „Nottara”, atît prin noutatea temei sale, cît și prin talentul cu care ea a fost scrisă.

Regia spectacolului a fost semnată de actorul Marcel Anghelescu, care a pornit mai ales de la „datele” actoricești, preocupat de tipizarea eroilor săi, căutînd să adîncească și chiar să lărgească albia fiecărui rol. Din păcate, lipsa unei consecvente viziuni de ansamblu a dus la compartimentarea comediei (în care a „tremurat” prea mult unda melodramei), iar lipsa de coeziune în spectacol a făcut ca ritmul să fie uneori monoton (mai ales în ultimele tablouri). Neglijarea ansam-

blului în desfășurarea acțiunilor scenice nu l-a împiedicat totuși pe regizor să urmărească cu seriozitate *mesajul* piesei, sensul ei educativ, chiar dacă relevarea lui s-a făcut uneori prea ostentativ.

Comedian prin substanță, Ion Lucian (Hodunov) s-a simțit în largul său în rolul directorului (îi se poate reproșa, însă, machiajul impropriu și greoi), cu un bogat simț al nuanțelor, cu cunoscutele sale inflexiuni vocale, care stîrnesc hohote de rîs, și cu acea elocvență mișcare a ochilor (uneori abuzivă) ce solicită complicitatea întru umor a spectatorilor. Ion Lucian a jucat totuși uneori prea „solistic“, detașîndu-și rolul din cadrul general al spectacolului.

Deși, în general, personajul Zigfrid, „administratorul începător“, cum îl numește autorul, interpretat de Dem. Savu, a stîrnit ilaritate, evoluția sa pe parcursul spectacolului, din cauza unor efecte comice exagerate, a fost lipsită de coerență și unitate; atunci cînd însă interpretul și-a adîncit datele umane ale umorului sau tristeții, acestea au devenit într-adevăr artistice. Ion Gheorghiu a realizat o compoziție interesantă în rolul regizorului Zontikov, mai ales în registrul resemnării interioare a acestuia, al umorului său amar; un surplus de vioiciune și ritm în partea finală i-ar fi fost însă utile. Cu o inteligentă înțelegere a rolului, Mircea Balaban l-a portretizat pe regizorul Hlopușkin, surprinzîndu-i emfaticul aer pseudocreator ce i se potrivește personajului.

Luminoasă, optimisă, aducînd un aer proaspăt de candoare, apariției lui Sta-

mate Popescu (Samoțvetov) i s-ar cere un strop suplimentar de umor, care ar putea duce la o interpretare mai deplină a rolului. Această observație i se potrivește în egală măsură și lui Gh. Crișmaru (Slava), care a reușit să-și plasticizeze cu efect apariția episodică. Ion Anghel a redat imaginea unui secretar literar birocratizat și servil, după cum Stroe Atanasiu, într-o scurtă apariție, a izbutit să redea incisiv tipul unui parvenit literar.

Ana Barcan (Berejkova) a urmărit mai puțin efectul imediat umoristic, ea și-a îmbrăcat replicile în faldurile unor țeluri mai adînci, lăsînd impresia unei bogate vieți sufletești a eroinei, emoționantă în momentele de confesiune, dar insistînd uneori într-un patos melodramatic. Adăugînd și ea un surplus de ritm personajului, o vivacitate mai ascuțită, va izbuti să facă din Berejkova pivotul grupului pozitiv al piesei.

Neconvingătoare, ștearsă, apariția Tatianei Iekel (Iulia) a avut un aer artificios, un entuziasm confectionat, fapt și mai evident, mai strident, la Elena Pop (Galea), care și-a abordat rolul cu totul la suprafață, desenîndu-l cu un suris fotografic. Jana Gorea (bufetiera), căutînd cu prea multă insistență umorul personajului său, nu l-a găsit totdeauna în felul potrivit.

Deși textul ar fi invitat la soluții de calitate, decorul Adrianei Leonescu a fost din nou banal și „oarecare“ (ce bijuterie poetică putea fi de pildă „podul butaforiei“!).

Al. Popovici

FĂRĂ POEZIA TEXTULUI

Teatrul Maghiar de Stat din Sf. Gheorghe: *Uraganul de Bill Beloțerkovski*

Regia, decoruri și costume: Völgyessi András. Distribuția: Fekete Gyula (Președintele); Király József (Marinarul invalid); Tompa László (Savangeiev, comandantul băii); Bondor János (Băieșul); Kovács Erszébet (Femeia gravidă); Kovács Dezső (Raevici); Kovács Kató și Nagy Ilona (Mica burgheză); Bokor Ilona (Redactoarea); Mester András (Popov); Berkó György (Lectorul); Ambrus Sándor (Comisarul politic); Samosközi László (Zagarețki); Molnár Gizella (Comsomolista); Dalnoki András (Președintele Cekei); Biró Levente (Instrucătorul militar); Földes László (Secretarul delegației militare); Darvas Dezső (Simușkin); Szirmai Gabriella, D. Szamosi Ilona (Kurilova); Papp Anna, Sárosy Éva (Femeia arestată); Völgyessi János (Ibrahimov); Botka László (Ciurkin); László Károly (Șuiski); Polgár Anna și Finna Rózsa (Parașa).

De numele lui Bill Beloțerkovski se leagă nu numai meritul de luptător activ, vigilent și mereu în primele rînduri ale bătăliei pentru construirea societății comuniste, ci și acela de a fi unul din primii dramaturgi sovietici care au cimentat bazele dramei eroice. Prin *Uraganul*,

scris în 1925, Bill Beloțerkovski înscrie o pagină prețioasă în cartea de aur a dramaturgiei eroice sovietice. Bill Beloțerkovski a izbutit să surprindă în opera sa, pe de o parte, geneza viguroasă, eroică, bogată în fapte memorabile, a unei lumi noi, cu o nouă conștiință, aceea a